

Visie Cannabis Connect op regelgeving rondom wietexperiment, 22 aug. 2019

Hartelijk dank dat u de stuurgroep van Cannabis Connect¹ heeft uitgenodigd om input te geven op een aantal onderdelen van de ministeriele regeling in het kader van het experiment gesloten coffeeshopketen. Ter voorbereiding van het gesprek heeft de stuurgroep een aantal overwegingen op papier gezet.

Zorgpunten

Voordat we ingaan op de punten die op de agenda staan, willen we nogmaals benadrukken dat wij graag willen meewerken aan een *kansrijk en uitvoerbaar* experiment. Er zijn nog steeds serieuze zorgen bij onze achterban over de uitvoering. Met name de (korte) opbouw- en afbouwfase brengen onnodige risico's met zich mee. Een gefaseerde invoering van legale cannabisproducten is essentieel om tijdig bij te kunnen sturen wanneer er ongewenste effecten optreden. De branche maakt zich grote zorgen over het gebrek aan ruimte voor lokaal maatwerk, de verplichte deelname aan het experiment, de wijze waarop het transport van cannabisproducten moet plaatsvinden en het verbod op de verkoop van buitenlandse hasj en edibles. Het is in onze ogen tevens onverstandig als er in de komende zes jaar niets verandert aan de achterdeurproblematiek van de coffeeshops die niet aan het experiment deelnemen. Met name het toestaan van een werkbare handelsvoorraad en testen, zijn effectieve maatregelen om de bestaande problematiek ook in breder verband aan te pakken. Tenslotte willen wij wijzen op de problemen die cannabisgerelateerde bedrijven met banken hebben. Coffeeshopexploitanten ervaren problemen met het behouden van een bankrekening en voor nieuwe bedrijven (zoals de toekomstige producenten) is het vrijwel onmogelijk om een bankrekening te openen.

Legale vs. illegale markt: Canadese lessen

In Nederland starten wij vanuit een ander uitgangspunt dan Canada. Daar kochten alle consumenten voorheen op de illegale markt en wordt een deel van de consumenten nu bediend door legale distributiepunten. De meerderheid van de Canadese cannabisconsumenten koopt zijn wiet echter nog steeds op de illegale markt. Dat heeft deels te maken met opstartproblemen. Er zijn nog steeds onvoldoende distributiepunten. Daarnaast is sprake van incompetente en illegale praktijken in de vergunde teeltfaciliteiten, onvoldoende kennis en controlemogelijkheden bij handhavende partijen, een tekort aan legale kwalitatief goede cannabisproducten (deze blijken vaak bestraald en er is onvoldoende variatie) en een bloeiende illegale markt.² Dergelijke opstartproblemen dienen door een deugdelijke opzet van het wietexperiment te worden voorkomen.

¹ Cannabis Connect is de landelijke koepel van ondernemers in de cannabisbranche. Op dit moment zijn 250 cannabisondernemingen aangesloten bij Cannabis Connect: www.cannabisconnect.org

² Williams Marketing Analytics: 'Governance Issues at Canopy and CannTrust', 9 augustus 2019. <https://seekingalpha.com/article/4283848-governance-issues-canopy-canntrust>

Visie Cannabis Connect op regelgeving rondom wietexperiment, 22 aug. 2019

Wij hebben in Nederland een goed functionerend distributiesysteem via de coffeeshops. Het kan in geen geval de bedoeling zijn dat consumenten die nu hun hasj en wiet inkopen bij de coffeeshops de illegale markt op worden gejaagd. De regels die voor legale cannabisproducenten en producten gaan gelden, dienen de coffeeshops die aan het experiment deelnemen in staat te stellen om succesvol te kunnen concurreren met illegale marktpartijen. Wanneer die regels te veel afwijken van de bestaande praktijk (lees: datgene wat cannabisconsumenten gewend zijn), dan zullen illegale cannabisaanbieders hier direct van profiteren. Wij kunnen ons geen kinderziektes permitteren zoals die in Canada aan de orde van de dag zijn. Het systeem moet vanaf de start goed werken. Het is daarom zinvol om zeer kritisch te kijken naar de achtergrond en mogelijke oorzaken van de in Canada ontstane situatie en niet klakkeloos regelgeving over te nemen die daar wellicht aan ten grondslag ligt.

Dit gezegd hebbende zullen we hieronder ingaan op de voorgestelde agendapunten.

Verpakking en etiket

U vraagt ons hoe wij aankijken tegen de regels die in Canada gelden voor de verpakking en het etiket. Wij doen dit met de ervaring van de huidige praktijk in Nederland in ons achterhoofd. Omdat cannabis een plantaardig product is dat iedere keer anders is, beoordelen cannabisconsumenten wiet en hasj op basis van geur, uiterlijk en soms door erin te knijpen. Cannabisproducten worden op dit moment in vrijwel alle coffeeshops aangeboden in hersluitbare, transparante zakjes. Er zijn coffeeshops die deze zakjes ter plekke vullen en er zijn coffeeshops die voorverpakte zakjes verkopen. In alle gevallen kan de klant het zakje openen om aan het product te ruiken. Uit de Grass Poll blijkt dat de geur erg belangrijk is bij de aankoop.³ Ook kan de klant het product zien om zo het topje of stukje hasj van zijn voorkeur uit te zoeken. Sommige klanten geven de voorkeur aan één grote top; andere hebben liever meerdere kleine topjes. De zakjes hebben meestal geen etiket. Soms staat de naam van de soort cannabis op het zakje. Het tonen van één sample (voorbeeld) dat ter beschikking staat van alle klanten (en waaraan meerdere mensen ruiken en voelen) is geen oplossing. Klanten willen die wiettop zien en ruiken die zij gaan aanschaffen.

De verpakking in Canada is ondoorzichtig (zodat je van buiten niet kun zien wat er in de verpakking zit). Op de verpakking staan verplichte teksten met productinformatie en preventieboodschappen. De belangrijkste redenen om de Canadese legale cannabisproducten op die manier te verpakken zijn de bescherming van minderjarigen en de controleerbaarheid van de productie- en verkoopketen. De verpakking moet 'kindproof' zijn: minderjarigen moeten niet worden verleid om het product uit te proberen of er per ongeluk mee in aanraking komen. En legaal geproduceerde producten mogen in geen geval weglekken naar de illegale markt. Omgekeerd wil de overheid er zeker van zijn dat de producten die

³ <http://www.cannabisconnect.org/wp-content/uploads/2015/08/Resultaten-Grass-Poll-CC-28-okt-2017.pdf>

Visie Cannabis Connect op regelgeving rondom wietexperiment, 22 aug. 2019

door legale aanbieders worden verkocht afkomstig zijn uit de legale teeltfaciliteiten. Daarnaast moeten consumenten gewezen worden op mogelijke gezondheidsrisico's die gepaard gaan met het gebruik.

Het geven van productinformatie en preventieboodschappen en de controleerbaarheid van de cannabisketen is ook van belang voor Nederland. Het is echter de vraag of het daarom noodzakelijk is om een gesealde, ondoorzichtige verpakking verplicht te stellen die voor 90% bedekt is met productinformatie en waarschuwingen. De verpakkingseisen samen met de verplichte labels geven de producten een klinische en steriele uitstraling. Dat staat mijlenver van de 'underground look and feel' die consumenten gewend zijn. Ter illustratie hebben wij in de bijlage enkele voorbeelden opgenomen van Nederlandse en Canadese verpakkingen. Door het gebruik van ondoorzichtige verpakkingen zijn (legale) cannabisproducten door consumenten niet te beoordelen en daarmee ook direct minder aantrekkelijk om aan te kopen.

Het valide verlangen om de gezondheid van de consument beter te beschermen en de sector te controleren schiet op die manier zijn doel ver voorbij en zou wel eens een belangrijke oorzaak kunnen zijn voor de onwenselijke ontwikkelingen waarmee Canada op dit moment te kampen heeft. De verplichting om producten in gesealde verpakkingen te verkopen is overbodig wanneer er met een goedwerkend 'track and trace' systeem wordt gewerkt. Wij adviseren u daarom om bij het opstellen van de regels voor de verpakking en het etiket voldoende rekening te houden met de wens van de consument om het product vóór aanschaf te kunnen ruiken en zien.

Bij het vermelden van productinformatie en preventieboodschappen dient ook in acht te worden genomen dat dit alleen effectief is wanneer de informatie uit een voor consumenten betrouwbare bron komt. Uit de Grass Poll⁴ blijkt dat (recreatieve) cannabisconsumenten met name mondelinge informatie belangrijk vinden die door personen uit de directe omgeving of gekwalificeerd personeel van de coffeeshop wordt overgebracht. Schriftelijke informatie is weinig effectief in een periode waarin veel van dit soort informatie via apps en internet wordt gedeeld. Wij adviseren daarom om alleen de relevante (product)informatie op de verpakking te zetten en qua preventie vooral in te zetten op het informeren van consumenten via social media en het (bij)scholen van coffeeshopmedewerkers, zodat zij deze informatie kunnen overbrengen op de klanten. Daarnaast kan een QR-code of weblink op de verpakking naar een digitale bijsluiters verwijzen die desgewenst door de consument kan worden gelezen. Bijkomend voordeel hiervan is dat een digitale bijsluiters voortdurend kan worden aangepast aan de actuele situatie.

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen

U vraagt naar onze visie op de regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In Canada gelden minder strenge eisen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen dan in Europa. Canadese (medicinale) wiet die op de Deense markt werd aangeboden bleek pesticiden te bevatten die niet zijn

⁴ <https://assets-sites.trimbos.nl/docs/19b66a2f-1ac7-4485-bd7c-19794f0b3617.pdf>

Visie Cannabis Connect op regelgeving rondom wietexperiment, 22 aug. 2019

toegestaan in Europa. Denemarken reageerde kritisch en riep andere Europese landen op om een lijst op te stellen met eisen waaraan de (medicinale) wiet moet voldoen.⁵ Daarnaast blijken verschillende Canadese producenten ook niet-toegestane gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken, omdat het hen niet lukt de productie onder controle te houden. Belangrijke redenen voor de ontstane problemen zijn de grootschalige opzet van de productiefaciliteiten, de onervarenheid van de telers en het gebrek aan toegestane geschikte genetica (voor kassenteelt).

Welke lessen kunnen wij hieruit trekken?

Het toestaan van pesticiden is uitermate schadelijk voor het imago van de legale cannabisproducten. Wanneer de legale cannabisproducten pesticiden-vrij zijn, kunnen coffeeshops die in het experiment zitten zich op een positieve manier profileren ten aanzien van aanbieders op de illegale markt. Zij zijn dan de enige die met zekerheid kunnen zeggen dat zij pesticiden-vrije wiet verkopen.

Wij zijn daarom van mening dat de lijst van gewasbeschermingsmiddelen die in Canada is toegestaan niet geschikt is voor de Nederlandse praktijk. Wij adviseren om tijdens het wietexperiment te werken met natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen⁶ en dit ook goed te controleren. Voor de meest voorkomende plagen (zoals spint, toprot en trips) zijn natuurlijke vijanden beschikbaar. De plagen waarvoor (nog) geen natuurlijke vijanden beschikbaar zijn (met name meeldauw) kunnen grotendeels worden voorkomen met klimaat-technische maatregelen in de productiefaciliteit. Vanwege het beter kunnen managen van het klimaat en risicospreiding hebben kleinschalige indoorfaciliteiten met meerdere compartimenten daarom de voorkeur. In kassen is het lastiger om het klimaat en de luchtventilatie goed onder controle te houden.

Selectie van telers

U vraagt ons welke punten wij nog zouden willen meegeven ten aanzien van de selectie van de telers. Ook hiervoor verwijzen wij graag naar de ervaringen in Canada.

Om te voorkomen dat de consument naar de illegale markt gaat is een continue, kwalitatief en gevarieerd aanbod van hasj en wiet in de coffeeshops cruciaal. Voor de selectie van de telers adviseren wij u daarom expliciet te kijken naar de maatregelen die de teler neemt om de belangrijkste (teelt)risico's af te dekken. De belangrijkste risico's zijn:

- Voorkomen en bestrijden van plagen
Kijkend naar de problemen die in Canada vooral in grootschalige kassen optreden, adviseren wij om eisen te stellen aan de opzet van de teeltruimte. Die zou wat ons betreft kleinschalig en

⁵ <https://mjbizdaily.com/denmark-health-minister-clarity-needed-cannabis-producers-europe/>

⁶ Wij gaan ervan uit dat er wel ruimte wordt gelaten voor enkele SKAL-gecertificeerde biopesticiden.

Visie Cannabis Connect op regelgeving rondom wietexperiment, 22 aug. 2019

beheersbaar moeten zijn. In ieder geval zal een potentiële teler moeten aangeven hoe hij ziektes denkt te voorkomen. Anders dan bij grootschalige kassenteelt zijn de klimatologische omstandigheden bij indoorteelt in verschillende kleinere ruimten makkelijker onder controle te houden. Hierdoor is de kans op plagen kleiner en kan levering worden gegarandeerd met de beschikbare genetica. In het ergste geval hoeft alleen de oogst in de ruimte waar problemen optreden te worden vernietigd. De leverings- en financiële risico's zijn daarmee te overzien. Binnen het experiment zou op zijn minst een variëteit aan soorten teeltlocaties (binnen, buiten, kas) beschikbaar moeten zijn om het risico voor het experiment als geheel te spreiden.

- **Gebrek aan juiste genetica**
Veel van de beschikbare genetica is bedoeld voor indoor-teelt en niet voor kassenteelt. Het aanpassen van deze genetica aan kassenteelt duurt een aantal generaties. Hier komen ook veel van de problemen in Canada uit voort. Een potentiële producent zal daarom moeten aantonen dat hij voldoende en gevarieerde genetica tot zijn beschikking heeft die geschikt is voor de productielocatie die wordt voorgestaan.
- **Onvoldoende ervaring teler(s)**
Net als bij het kweken van bloemen en tomaten is er bij het produceren van hasj en wiet specifieke kennis over de plant (processen) noodzakelijk. Een potentiële producent zal daarom moeten kunnen aangeven welke expertise en ervaring hij of zij in huis heeft om voldoende hasj en wiet van de gewenste kwaliteit te produceren. Het is daarom van groot belang dat eventuele cannabis gerelateerde Opiumwet overtredingen of veroordelingen geen obstakel vormen voor toekomstige personeelsleden van de producent.

Experts

Wij adviseren u om in de begeleidingscommissie van het experiment en in de commissie die de telers selecteert experts op te nemen op het vlak van cannabisteelt, de cannabismarkt en de gedragingen op die markt (zowel de legale, gedoogde als de illegale markt) alsmede vertegenwoordigers uit de coffeeshopsector zelf. Vanzelfsprekend is Cannabis Connect graag bereid om de expertise binnen haar netwerk met voornoemde commissies te delen.

Visie Cannabis Connect op regelgeving rondom wietexperiment, 22 aug. 2019

BIJLAGE

Huidige verpakkingen in Nederland

Verpakkingen Canada

